

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „СОЦИАЛНИ И ХУМАНИТАРНИ НАУКИ“

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор:

(Проф. д-р Пл. Илиев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: **“ДЕМОГРАФИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕМОГРАФСКИТЕ ПРОЦЕСИ”**;

ЗА СПЕЦ: **„Публична администрация“; ОКС „бакалавър“**

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: **3; СЕМЕСТЪР: 6;**

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: **150 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.**

КРЕДИТИ: **5**

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	90	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Илко Тодоров)

2. ....
(доц. д-р Стоянка Георгиева)

Ръководител катедра: .....
„Социални и хуманитарни науки“ (доц. д-р Николета Михалева)

I. АНОТАЦИЯ

Успешно завършилите обучението по тази дисциплина ще знаят: кои са основните демографски показатели; как се оценяват различните видове структури на населението и какви възможности крият те за развитието на отделни страни и региони; как се прогнозира демографски процеси; кои са природните и социално-икономически фактори, влияещи върху общественото развитие. Като резултат от курса студентите ще могат да анализират различни демографски ситуации; да разграничават основните етапи на демографско развитие на страната, Европа и останалите части от света; да прогнозира развитието на някои демографски процеси; да прогнозира развитието на отделни пазари и производства на база състоянието на човешките ресурси; да познават социално-икономическата и политическа същност на съвременните демографски проблеми. Интерактивното провеждане на обучението позволява развитие и усъвършенстване на уменията на студентите да анализират казуси, да подготвят и вземат управленски решения, да вникват в реалните процеси отвъд стандартните обяснения и митологеми.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема 1. Въведение в демографията		2	2	
1.1.	Определение и исторически преглед.			
1.2.	Предмет на демографията.			
1.3.	Метод на демографията.			
Тема 2. Население и общество		2	2	
2.1.	Възпроизводството на населението като социално-биологически процес.			
2.2.	Населението като компонент на обществената система.			
2.3.	Връзката на демографията с другите социални науки.			
Тема 3. Земята и хората		2	2	
3.1.	Произход на хората.			
3.2.	Расообразуване и етноси.			
Тема 4. Демография и геодемография		2	2	
4.1.	Обект и предмет.			
4.2.	Геодемографски тенденции и явления.			
4.3.	Геодемографско регулиране.			
Тема 5. Радикални теории по контрол на демографските процеси		2	2	
5.1.	Малтус и малтусианството.			
5.2.	Социалдарвинизъм и евгеника.			
5.3.	Неомалтусианство и концепция за „златния милиард“.			
Тема 6. Население и възпроизводство		2	2	
6.1.	Взаимовръзката „възпроизводство на населението – обществено възпроизводство“.			
6.2.	Населението като система.			
6.3.	Социални области, обуславящи възпроизводството на населението.			

Тема 7. Демографско поведение и социална ситуация		2	2	
7.1.	Взаимодействието между общество, семейство и личност.			
7.2.	Същност и значение на семейството от геодемографска гледна точка.			
7.3.	Основни структурни компоненти, формиращи демографското поведение.			
Тема 8. Естествено движение на населението		2	2	
8.1.	Раждаемост, смъртност, естествен прираст.			
8.2.	Брой и динамика на световното население.			
8.3.	Демографската ситуация в България.			
Тема 9. Миграция на населението		2	2	
9.1.	Външна (международна) миграция.			
9.2.	Вътрешна миграция.			
9.3.	Всекидневни (междуселищни) пътувания.			
Тема 10. Урбанизация		2	2	
10.1.	Влияние на урбанизационните процеси върху глобалното развитие.			
10.2.	Основни тенденции в демографското развитие на Европа.			
10.3.	Урбанизацията в България.			
Тема 11. Емпирични изследвания на населението		2	2	
11.1.	Теоретични основи за изграждане на информационна система за населението.			
11.2.	Развитие на емпиричните изследвания на населението.			
11.3.	Етапи на управлението като информационен процес.			
Тема 12. Дескриптивни изследвания на населението		2	2	
12.1.	Преброявания на населението.			
12.2.	Други дескриптивни изследвания.			
Тема 13. Ретроспективни изследвания на населението		2	2	
13.1.	Текуща демографска статистика.			
13.2.	Проблеми при обвързване на информацията от преброяванията и текущата демографска статистика.			
13.3.	Други източници на ретроспективна информация.			
Тема 14. Методи за изследване на естественото развитие на населението. Прогнози за населението		4	4	
14.1.	Общи показатели за естественото развитие на населението.			
14.2.	Определяне на режимите на възпроизводство на населението.			
14.3.	Методи за прогнозиране на развитието на населението.			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Тест	1	20
1.2.	Курсова работа	1	30
Общо за семестриален контрол:		2	50
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	40
Общо за сесиен контрол:		1	40
Общо за всички форми на контрол:		3	90

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Минков, М. Демография. Изд. Албатрос, 1999.
2. Докова, С., К. Петров Геодемография (лекционен курс). Изд. Тракия-М, С., 2008.
3. Деведжиев, М. Обща геодемография. Изд. Абагар, В. Търново, 1998.
4. Владимирова, К. И. Демографско развитие – стратегии, политики и програми. УИ „Стопанство”, С., 2007.
5. Витанов, Н., З. Димитрова, С. Панчев Популационна динамика и национална сигурност. (Рисковете за националната сигурност на България). АИ „М. Дринов”, С., 2005.
6. Борисова-Маринова, К., С. Моралийска-Николова Режимът на възпроизводство на населението в България и отражението му върху предлагането на работна сила (2005 – 2030). АИ „М. Дринов”, С., 2011.
7. Населението на България в началото на ХХI век – състояние и тенденции. АИ „М. Дринов”, С., 2011.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Василева, Л. и колектив Регионално планиране и прогнозиране. (Структурна политика и регионална икономика в съвременните условия). Изд. Тракия-М, С., 2001.
2. Сугарева, М., Н. Цеков, Д. Донеv, Д. Бошиков Демографската ситуация в районите на депопулация (на примера на Северозападна България). АИ „М. Дринов”, С., 2008.
3. Коцева, Т., Д. Костова Младите хора и интимността в условията на социална промяна. АИ „М. Дринов”, С., 2007.
4. Сугарева, М., К. Лилова Демографско възпроизводство в европейските страни след Втората световна война. АИ „М. Дринов”, С., 2010.
5. Староверов, О. В. Азы математической демографии. Москва, „Наука”, 1997.
6. Involuntary Resettlement Sourcebook. Planning and Implementation in Development Projects. The World Bank, 2004.
7. The Global Family Planning Revolution: Three Decades of Population Policies and Programs. The World Bank, 2007.
8. The New Demographic Regime: Population Challenges and Policy Responses. United Nations, New York and Geneva, 2005.
9. Richard and Ben Crampton Atlas of Eastern Europe in the Twentieth Century. Routledge, London and New York, 1997.